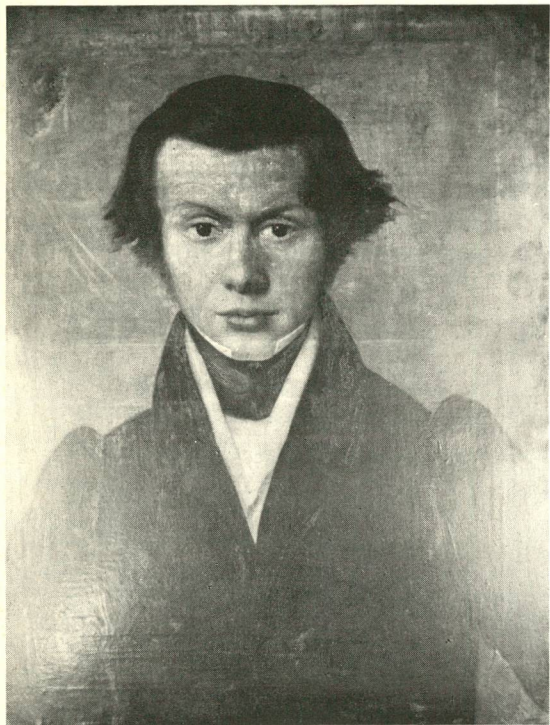

VERSPREEUWEN, Jan Frans Cornelis, leraar (Mechelen 29 oktober 1807 - Antwerpen 25 juli 1860).

Sedert 1829 studiemeester en van 1851 af leraar Nederlands aan het atheneum te Antwerpen. Liberaal flamingant. Na de Belgische Omwenteling toonde hij zich een geprononceerd Vlaams orangist en reeds eind 1830 verhief hij in de pers zijn stem tegen het verdrijven van de moedertaal uit de Gentse universiteit. Hij was één der eersten die na 1830 Nederlandse verzen publiceerde: *Dichterlijke Mengelingen* (1833). In het woord vooraf bij deze bundel uitte hij zijn orangistische overtuiging. Als atheneumleraar bracht hij verscheidene van zijn leerlingen tot de actieve V.B. o.m. Jacob Frans Johan Heremans. In de culturele en flamingantische milieus te Antwerpen speelde hij een belangrijkste rol. Het lidmaatschap van de literaire afdeling van de *Société des sciences et des arts d'Anvers*, belette hem niet, als Vlaming, in 1835 mede de Olijftak te stichten, waarvan hij daarna het voorzitterschap bekleedde. In juli 1845 richtte hij het tijdschrift *Het Taelverbond* op en

werd er de eerste hoofdredacteur van. Als representatieve figuur nam hij in oktober 1850 het voorzitterschap waar van de vereniging De Eikenkroon, o.m. opgericht ter ondersteuning van Hendrik Conscience's kandidatuur bij de gemeenteraadsverkiezingen van het volgende jaar. Deze overtuigde taalflamingant voelde zich toch allereerst liberaal en in 1852 nam hij de leiding op zich van een afdeling voor de Vlaamse letterkunde in de liberale en francofone Cercle artistique littéraire et scientifique d'Anvers. Omstreeks deze tijd, toen in het kader van een flamingantisch politiek optreden de partijtegenstellingen, ook te Antwerpen, scherpere vormen aannamen, koos hij definitief voor de vereenzelviging van de V.B. met het liberalisme.

WERKEN: *Dichterlijke Mengelingen* (1833).

LITERATUUR: F. Rens, *Johan-Frans-Kornelis Verspreuwen*, in *Nederduitsch Letterkundig Jaerboekje voor 1861* (p. 159-161); - G. Schmook, *Vriendschappen en tegenstellingen bij de eerste „taelminnaeren”* in *Verlagen en Mededelingen der Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1948, p. 43-77); - M. Oukhow, *Het Taelverbond (1845-1855)*, in *De Vlaamse Gids* (1953, p. 751-760); - L. Wils, *Het Nederlands als vak in het atheneum te Antwerpen vóór 100 jaar. Een brief van Verspreuwen aan Snellaert*, in *Vrijheid en Recht. Orgaan van de christelijke unie van leraars bij het rijksonderwijs* (1954, p. 48-50); - L. Wils, *De politieke oriëntering van de Vlaamse Beweging (1840-1857)* (1959, Verhandelingen KVHU, nr. 467); - E. de Bock, *Ondergang en herstel, of het begin van de „Vlaamse Beweging”* (1970).

JAN HARDY